

פרוטוקול מס' 46

מישיבת ועדת הכנסת
מיום ג', ב' באב תש"ל - 4.8.70, בשעה 8.30

נ כ ח ו :

חברי הוועדה:

י. ישעיהו - היו"ר
א. אנקוריין
ס. ביבי
י. גולן
ש. זל גרוס
ז. הרינג
א. זילברברג
ס. זר
א. עופר
צ. צימרמן
א. רזיאל-נאור
י. רפאל

מוזמנים:

ח. ליאור - מזכיר הכנסת
ק. ארן - סגן מזכיר הכנסת
ז. שר - היועץ המשפטי של הוועדה

מזכירת הוועדה: מ. ברפי

רשמה: נ. רינגלר

סדר-היום:

- א. העברה לוועדה מתאימה - חוק התוספת לזכיון החשמל (תיקון הזכיון), תש"ל-1970;
- ב. העברה לוועדה מתאימה - המצב בענף הפרדסנות - הצעה לסה"י של חבר-הכנסת אברמוב;
- ג. העברה לוועדה מתאימה - מצוקת דיור לזוגות צעירים - הצעה לסה"י של חבר-הכנסת ורדיגר;
- ד. רביזיה על ההחלטה בדבר הוועדה שתדון בהצעות לסדר-היום הבאות: (1) שביתת המצילים בחופ"ה הרחצה - הצעה לסה"י של חבר-הכנסת האוזנר; (2) שביתת המצילים בתל-אביב ושביתת המצילים הצפויה בחוף אשדוד - הצעה לסה"י של חבר-הכנסת אבנרי.
- ה. תקנון הכנסת - הצעות לסדר-היום.

היו"ר י. ישעיהו:

אני פותח את הישיבה.

א. העברה לוועדה מתאימה - חוק התוספת לזכיון החשמל (תיקון הזכיון), תש"ל-1970

נתבקשנו על-ידי הכנסת להחליט לאיזו ועדה להעביר את חוק התוספת לזכיון החשמל (תיקון הזכיון), תש"ל-1970. שר הפיתוח, חבר-הכנסת לנדאור, הציע להעביר את הנושא לוועדת הכספים. חבר-הכנסת מילמן שאל בישיבת המליאה: מדוע לא להעביר את הנושא לוועדת הכלכלה? ובעקבות שאלתו הועבר הנושא להחלטת ועדת הכנסת.

הנושא הוא ענין של כספים ואינני רואה כל סיבה מדוע לא להעבירו לדיון בוועדת הכספים.

הוחלט: להעביר את חוק התוספת לזכיון החשמל (תיקון הזכיון), תש"ל-1970 לדיון בוועדת הכספים.

א. רזיאל-נאור: אבקש רביזיה על ההחלטה להעביר את הנושא לדיון בוועדת הכספים. הנושא שייך לוועדת הכלכלה. בתקנון הכנסת, בסעיף 12(א) המדבר על ענייניהן של הוועדות הקבועות כתוב בסעיף קטן (3) שזכיונות המדינה הם בתחום עניינה של ועדת הכספים.

ה צ ב ע ה

הוחלט: הצעת הרביזיה של חברת-הכנסת רזיאל-נאור בדבר העברת הנושא לוועדת הכלכלה לא נתקבלה.

היו"ר י. ישעיהו:

ב. העברה לוועדה מתאימה - המצב בענף הפרדסנות - הצעה לסה"י של חבר-הכנסת אברמוב

אני מציע להעביר את הנושא לדיון בוועדת הכלכלה. יש לי הרושם שהשר הציע להעביר את הנושא לוועדה משותפת. כידוע, סובלות ועדות המשנה ממצוקה של חוסר זמן להתכנס וככל שנמעיט בקביעת ועדות משנה כן ייטב.

הוחלט: להעביר את ההצעה לסדר-היום בדבר המצב בענף הפרדסנות לדיון בוועדת הכלכלה.

היו"ר י. ישעיהו:

ג. העברה לוועדה מתאימה - מצוקת דיור לזוגות צעירים - הצעה לסה"י של חה"כ ורדיגר

שר השיכון הציע להעביר את הנושא לוועדת הכספים.

א. עופר: אם המדובר היה בנושא תקציבי מובהק הדורש החלטה מסויימת הייתי מציע להעביר את הנושא לוועדת הכספים, אך המדובר פה הוא בשמיעת תכניות של משרד השיכון ומתן הערות עליהן. היות וועדת הכספים עמוסה בעבודה מציע אני להעביר את הנושא לדיון בוועדת העבודה.

היו"ר י. ישעיהו: ענין העומס המוטל על ועדת הכספים הוא בעיני אחד הנושאים, אך לגבי הנושא העומד לפנינו מבין אני שהוא ענין תקציבי.

ב. זר: אפשר לטעון שכל נושא המובא לדיון בכנסת שייך לוועדת הכספים, כי בלי כסף אי-אפשר לפעול, אך לא במקרה קובע התקנון בסעיף 12 את תחומי ענייניהן של תשע הוועדות הקבועות של הכנסת. נדמה לי שחורגים אנו מהמסגרת התחיקתית של תפקידי הוועדות. לא ברי שיהיו סמכויות רבות מדי לוועדה אחת שלא בדרך

מ. זר:

החוק, והחוק אינו מקנה סמכויות אלה לוועדת הכספים; ועדת העבודה היא האחראית לענייני שיכון והנושא העומד לפנינו הוא מצוקת דיור. הבעיה היא איזו עדיפות לתת, במסגרת התקציב הקיים במשרד השיכון, לגבי משכנות עוני, דיור לזוגות צעירים וכו', ולמי לתת עדיפות יתר. לאחר מכן תתעורר בעיית התקציב ואז תפנה ועדת העבודה לשר האוצר ותמליץ המלצותיה בפניו.

אני מציע להעביר את הנושא לדיון בוועדת העבודה. הדיון בוועדת הכספים שונה מהדיון הנערך בוועדה הנוגעת בדבר.

ז. הריצב:
חברי ועדת הכספים אינם מרגישים שיש לוועדת הכספים סמכויות רבות כל כך. ועדת הכספים דנה בכל מיני אספקטים של שיכון, בצורה זו או אחרת. כאשר דובר על בניה נערך דיון בוועדת הכספים. חושש אני שבשלב מסויים יעבור הנושא מוועדת העבודה לוועדת הכספים ואז נאריך את הדרך.

אני מציע להעביר את הנושא לדיון בוועדת הכספים, אך אינני עומד על כך.

מ. ביבי:
אינני סבור שזהו ענין לוועדת הכספים, כי מה תפקידה של הוועדה בנושא זה? - עליה לבדוק את המצב ולהביע דעתה על עצם הענין. גם ועדת הכספים אינה דורשת תקציב לבניית דירות לזוגות צעירים. הנושא יועבר לוועדה עליה נחליט ואותה ועדת תספיל בצד העקרוני של הנושא. אינני יודע מדוע דוקא ועדת הכספים צריכה לספיל בנושא זה, סבור אני שיכולה לספיל בנושא זה ועדה שבעיות השיכון הם בתחום סמכותה.

א. אנטוניו:
רוב המלצות הוועדות מסתיימות במלים: הוועדה פונה לשר האוצר שיעמיד את מלוא התקציב הדרוש לביצוע המלצותיה. בענין הדיור צריכה היתה לדון ועדה משותפת, אך ועדות משותפת אינן יעילות וחייבים אנו לבחור באחת משתי הוועדות. אם שר השיכון בעצמו הציע להעביר את הנושא לוועדת הכספים, נראה לי שזוהי שאלה מעשית השייכת לוועדת העבודה.

אני מציע להעביר את הנושא לדיון בוועדת הכספים.

הי"ר י. ישעיהו:
לאחר שקראתי בתקנון שענייני השיכון הם בתחום עניינה של ועדת העבודה, תומך אני בהעברת הנושא לוועדת העבודה. בעקבות הערתו של חבר-הכנסת אנטוניו נצטרך לדון ולהחליט שכאשר מועבר נושא לוועדה - נושא שהוא בתחום תפקידה של אותה ועדה - אם הנושא נוגע בתחום תקציבי, הוועדה אינה מחליטה, אלא מעבירה אותו חלק תקציבי לוועדת הכספים כדי שיהיה תיאום בנושא. גם ועדת הכספים אינה מחליטה על הקצבת כספים, אלא מבקשת, או ממליצה המלצותיה לפני שר האוצר.

ה צ ב ע ה

הוחלט: להעביר את ההצעה לסדר-היום בדבר מצוקת דיור לזוגות צעירים לדיון בוועדת העבודה.

הי"ר י. ישעיהו:

ד. רביזיה על החלטה בדבר הוועדה שתדרן בהצעת לסדר-היום הבאות:
1. שביתת המצילים בחופי הרחצה - הצעה לסי"י של חבר-הכנסת האוזנר;
2. שביתת המצילים בתל-אביב ושביתת המצילים הצפויה בחוף אשדוד - הצעה לסדר-היום של חבר-הכנסת אבנרי

הוחלט להעביר את הנושאים לדיון בוועדת העבודה, כיוון שהמדובר הוא ביחסי עבודה ולא בענין קיום, או אי-קיום השירות, סדירותו או אי סדירותו של השירות. אם תיפתר שאלת יחסי העבודה השירות ימשיך להתקיים ולהיות סדיר. חברת-הכנסת רזיאל-נאור ביקשה רביזיה על החלטתנו זו.

היו"ר י. ישעיהו:

ההצבעה הראשונה שנערוך תהיה: מי בעד רביזיה על ההחלטה בדבר הוועדה שתדון בשביתת המצילים בחופי הרחצה.

ה צ ב ע ה

הוחלט: לאשר רביזיה על ההחלטה בדבר הוועדה שתדון בשביתת המצילים בחופי הרחצה.

א. עופר: ענין שביתת המצילים בחופי הרחצה נתון לטיפולן של הרשויות המקומיות והמרכז לשלטון מקומי. הטיפול הוא טיפול מוניציפלי מובהק ונתון לטיפולו של משרד הפנים. הדיון בנושא אינו רק על ענייני תקציב, אלא גם על מה הם שירותי החוף.

צ. צימרמן: מנסיוני לגבי ועדת הפנים וועדת העבודה - נוסף לדבריו של חבר-הכנסת עופר - רוצה אני לומר שוועדת הפנים היא הוועדה שטיפול תמיד ברחצה, לא רק מבחינת טיב השירותים, אלא גם לגבי תנאי עבודה, דמי כניסה, סידורים בחוף המאפשרים לעבוד בצורה קלה יותר, שמירה על הסדר וכו'. הנושא העומד לפנינו מתקשר עם כל הבעיות הללו. ועדת הפנים גם סירה בחופי הרחצה.

לשם יעילות, יש להעביר את הנושאים לדיון בוועדת הפנים.

היו"ר י. ישעיהו: גם לגבי נושא סכסוכי עבודה במיוחד בין עובדים ומעבידים, וענייני שכר נדון ונקבע לנו הלכה ברורה מה תעשה הכנסת בנושאים כאלה. מהות הנושא חורגת מתחום הכנסת. מה יכולה הוועדה לעשות? היא תתריע על כך שמפקירים את המתרחצים.

א. רזיאל-נאור: תמיד כאשר מועלית שאלה של סכסוכי עבודה ושל בעיות שכר חוזרים ומדגישים שהכנסת לא תכנס לבעיות שכר. הוועדה לא תדון אם מגיע למצילים תוספת שכר, אך הטיפול במצילים, כמו הטיפול בחופי הרחצה, הוא מתפקידה של ועדת הפנים.

ה צ ב ע ה

הוחלט: להעביר את שתי ההצעות לסדר-היום בענין שביתת המצילים בחופי הרחצה לדיון בוועדת הפנים.

היו"ר י. ישעיהו:

ה. תכנון הכנסת - הצעות לסדר-היום

סעיף 71ט:

סעיף 71ט אומר: "נחלקו הדעות בישיבה של יושב-ראש הכנסת והסגנים בדבר אישור הצעה כהצעה דחופה, תכריע דעת הרוב שבין המשתתפים בישיבה; היו הדעות שקולות, תכריע הדעה של הצד שיושב-ראש הכנסת נמנה עליו. החידוש בסעיף זה הוא שאם הדעות שקולות ההצעה הדחופה לא תיפול, אלא הדעה של הצד שיושב-ראש הכנסת נמנה עליו תכריע. החברים שתמכו בהוראה זו מנסקים תמיכתם בכך שיושב-ראש הכנסת אינו ראשון בין שווים במוסד יושב-ראש הכנסת והסגנים ובהתאם לסמכותו לפי התקנון הקיים הוא מאשר הצעות לסדר-היום ואינו זקוק לפורום של יושב-ראש הכנסת והסגנים. יושב-ראש הכנסת נזקק לפורום יושב-ראש הכנסת והסגנים לאישור הצעה דחופה; לכן מוצדק שדעתו לא תהיה שווה לדעת כל אחד מהסגנים כאשר הדעות שקולות.

בהחלטות בענייני נוהל החליטה ועדת הכנסת מיום 7.1.64, סעיף 12: "במקרה של דעות שקולות בישיבת היושב-ראש והסגנים ביחס לדחיפות הצעה לסדר היום - אין ההצעה מוכרת כדחופה."

מ. ביבי: אני סבור שהבעיה של הקול הכפול חשיבותה חורגת מתחום ההצעה שאנו מעלים כאן ויש לה משקל מכריע יותר גם בתחום החיים. אם נחליט כאן על קול כפול אינני יודע היכן נסיים.

מ. ביבי:

עקרונית, אינני סבור שיש לקבל את הגירסה של קול כפול ליושב-ראש הכנסת. דומני שקיים מצב של קול כפול בפסקי דין כאשר יש דעות שקולות במשפט שבו יושבים מספר שופטים ואז דעת היושב-ראש מכרעת, אך אינני סבור שאנו צריכים ללמוד מנקודה זו לגבי מוסדות אחרים. אינני מקבל את הצורה שבה העמיד יושב-ראש הוועדה את העניין של מוסד שיש בו עליונים ונחותים. אינני סבור שהסגנים הם נחותים דרגה. אם זכותם היא להצביע הם שווים ביניהם וגם ליושב-ראש הכנסת. אינני מקבל אי שוויון זה.

אני סבור שיש לחזור ולהעמיד את המצב שבו יש קול אחד לכל מצביע, ואם אין רוב להצעה מסויימת והדעות שקולות - ההצעה נופלת. גם בממשלה אין קול כפול לראש הממשלה ואינני מציע ליצור זאת בכנסת.

א. עופר:

אני מתנגד לסיפה של ההצעה דוקא מסיבה הפוכה משל חבר-הכנסת ביבי. פורום יושב-ראש הכנסת והסגנים אינו מוסד. במציאות נהפך פורום זה למעין נשיאות, אבל יש מעמד מיוחד ליושב-ראש הכנסת ולא לסגני יושב-ראש הכנסת. מעמד זה נקבע בחוק. יכול להיות שגם נבחן את הפרק של יושב-ראש הכנסת והסגנים. לא הייתי רוצה שנקבע סעיף שרק בדעות שקולות מכריע יושב-ראש הכנסת. סעיף זה יוצר מעמד שווה ליושב-ראש הכנסת והסגנים, פרט למקרה שהיו דעות שקולות. אני מציע שנדון בסעיף זה בפרק יושב-ראש הכנסת והסגנים.

מ. רז:

סעיף זה בא לתת תוקף לדעתו הייחודית של יושב-ראש הכנסת ואני חושב שהדבר מוצדק. ליושב-ראש הכנסת יש מעמד שונה ממעמד הסגנים, יושב-ראש הכנסת מאציל מסמכויותיו לסגנים. החוק מכיר בזכויות יתר של יושב-ראש הכנסת וזאת דואים אנו בתקנון הכנסת סעיפים 5-8. חושב אני שיהיה מוצדק לומר שקולו של יושב-ראש הכנסת יכריע במקרה שיש קולות שקולים. מה שהיה עד עתה לא היה מטפיק לדעת. יש לתקן את התקנון ולאפשר ליושב-ראש הכנסת דעה מכרעת.

י. צילי:

אני מתנגד לסעיף זה לא מתוך כל אותם הנימוקים שנשמעו פה של נחותי דרגה ופחותי דרגה. קיים נוהל מכובד בכנסת שבדעות שקולות אין ההצעה מוכרת כדחופה. בעקבות עניין של הצעה דחופה לסדר-היום רוצים לערער נוהל זה. כאשר יש בכנסת הצעה דחופה באופן בולט היא בדרך-כלל מתקבלת, מדוע לערער עקב דבר כזה את הנוהל המקובל? אינני רואה סיבה לכך. אם המצב הקיים הוא של יושב-ראש הכנסת יש קול כפול - אין צורך בכלל לכתוב זאת, אך אם ועדת המשנה מציעה הצעה כזאת מובן הדבר שאין מצב כזה.

אני מציע להשאיר את הנוהל המקובל לפיו במקרה של דעות שקולות בישיבת היושב-ראש והסגנים ביחס לדחיפות הצעה לסדר-היום - אין ההצעה מוכרת כדחופה.

א. רזיאל-נאור:

גם אני סבורה שיש לנהוג לפי הנוהל המקובל. מדוע יושב-ראש הכנסת אינו שווה בין שווים? יושב-ראש הכנסת הוא חבר-כנסת אחד מתוך 120 חברי-הכנסת, שהוטל עליו תפקיד נכבד לנהל את ענייני הכנסת, לא הוטל עליו להחליט ולחשוב במקום הכנסת, או להחליט במקום מספר חברי-כנסת. אין צורך לסלף את דמותו של יושב-ראש הכנסת. מדוע רק בהצעה דחופה יהיה ליושב-ראש הכנסת קול כפול ולא בהצעה על תקציב וכו'. ליושב-ראש הכנסת אין סמכות יותר מלחברי-כנסת אחר, ליושב-ראש הכנסת יש זכות חובות. לטיעונים שהושמעו אין יסוד. ידוע שכאשר יש דעות שקולות ההצעה אינה מוכרת כדחופה, זהו הנוהל וכך צריך להיות.

א. אבנר:

הנימה שנשמעה כאן ביחס למקומו של יושב-ראש הכנסת מקוממת אותי, היא בניגוד לתקנון, לנוהל ולכלל. איזה דיבור הוא זה שיושב-ראש הכנסת הוא חבר-כנסת אחד מתוך 120 חברי-כנסת ושהוא שווה בין שווים? בתקנון הכנסת כתוב מה הם תפקידי יושב-ראש הכנסת, מה הם תפקידי סגני היושב-ראש, וכן שיושב-ראש הכנסת רשאי להשתתף בדיוני כל אחת מוועדות הכנסת. לאחר קריאת סעיפים 5, 6 ו-8 רואים שיושב-ראש הכנסת הוא ראשון בין שווים.

א. רזיאל-נאור:

לא חלקתי על כך שיושב-ראש הכנסת הוא ראשון בין שווים.

א. אנקורירון:

הנימה שנשמעה בדברי חברת-הכנסת רזיאל-נאור משונה בעיני. במקומות שיש בהם אינסטיטוציה של יושב-ראש וסגנים המחליטים בנושאים שונים צריך שייקבע כלל מה הנוהל כאשר הדעות שקולות. אני בעד זה שבמקרה שהדעות שקולות דעת יושב-ראש הכנסת תהא המכרעת. אני בדעה שנחוץ סעיף שיקבע נוהל לגבי כל המקרים כאשר הדעות בחלקות או שקולות; עלינו לקבוע שבמקרים כאלה תכריע דעת היושב-ראש.

אני בדעה שלא נמצה בקודה זו עתה ושלא בוסיף סעיף מיוחד לגבי קולות שקולים באישור הצעה כהצעה דחופה. נחזור לעניין זה כאשר נדון בסעיף כללי. אני מציע שבשעה שיושבים יושב-ראש הכנסת והסגנים כדי לאשר הצעה כהצעה דחופה, אם הדעות שקולות - דעת יושב-ראש הכנסת תכריע.

א. רזיאל-נאור:

לא היה בדברי שום דבר שיכול לפגוע ביחס הכבוד שאני רוחשת ליושב-ראש הכנסת כמוסד וכאיש. אמרתי שיושב-ראש הכנסת מייצג את הכנסת ומופקד לנהל את ענייני הכנסת, אם כן מה מקומם את חבר-הכנסת אנקורירון בדברתי? אני חושבת שהיחס בין יושב-ראש הכנסת לבין חברי-הכנסת הוא שווה, אך חברי-הכנסת רואים את יושב-ראש הכנסת כראשון בין שווים.

הפירי י. ישעיהו:

בהצעה זו אין כל כוונה להגדיל את סמכויותיו של יושב-ראש הכנסת, אלא רק להבטיח את האפשרות שהצעה תוכר כדחופה אם גם יושב-ראש הכנסת תומך בדחיפותה.

צ. צ'מרמן:

רצוני להעיר שלגבי סעיף זה שני חברי-כנסת הוציאו מסקנות הפוכות: חבר-הכנסת עופר חושב שמעוף זה יפגע בסמכותו הייחודית של יושב-ראש הכנסת, ואילו חברת-הכנסת רזיאל-נאור חושבת ההיפך. רוצה אני להוכיח שעל סמך זה רוצים אנו לפתור בעיות עקרוניות.

לעצם העניין: מבקש אני להפריד בין דיונים מהותיים למהותו של נושא מסויים. במקרה זה נראה לי שהדמוקרטיה האמיתית אינה יכולה להרשות קול נוסף לאדם מסויים. נכון הוא הנוהל שאם יש דעות שקולות אין ההצעה מתקבלת, הצעה מתקבלת רק כאשר יש רוב להצעה; לא כן בענייני נוהל אשר בהם אפשר לקבוע עקרון אחד שאיננו נוגע למהותו של עניין. בוועדות הכנסת לא ייתכן שתתקבל החלטה על-ידי כך שליושב-ראש הוועדה יהיה קול נוסף. בעניין זה רוצים אנו לנהוג לקולה.

מצד אחד רוצה אני שנשמור באופן קפדני על התקנון, ומצד אחר רוצה אני לרכך את התקנון כדי להוסיף לחיים ערים יותר של הפרלמנטריזם. אם יש פה הצעה לקולה ויושב-ראש הכנסת רוצה שההצעה תוכר כדחופה - רצוני לתת סמכות הכרעה ליושב-ראש הכנסת. אינני חושב שניסוח הסעיף טוב, אך חושב אני שהכוונה רצויה וטובה.

ז. הרדינג:

לא הייתי בשום אופן קושר את מעמדו של יושב-ראש הכנסת לשאלה זו ולא צריך לעשות זאת, כי אין זה משקף את מעמדו. דוקא משום שאני מחייב מעמד מיוחד ליושב-ראש הכנסת לא הייתי קושר זאת עם סעיף מיוחד זה.

איננו צריכים להנהיג נוהלים אחרים בדיונים מחוץ למליאת הכנסת. האינסטיטוציה של קול כפול אינה נראית לי ואין לה כל קשר עם מעמדו של יושב-ראש הכנסת. אם הצעה לא מקבלת רוב היא נופלת. הצעה עוברת רק אם היא מקבלת רוב. כך איננו יוצרים תקדים לשטחים אחרים.

י. רפאל:

יש להבחין בין מעמדו של יושב-ראש הכנסת בכל הנוגע לייצוג הכנסת וניהול העניינים השוטפים של הכנסת לבין העובדה שיש מוסד של סגנים הבא לתת נציגות לסייעות במוסד יושב-ראש הכנסת והסגנים. הסגנים אינם סגנים שיושב-ראש הכנסת בוחר לעצמו שיעזרו לו בעבודתו בכנסת, אלא מינוי הסגנים הוא בהתאם לגודל הסייעות. וכדומה, פירוש הדבר ששטנו לב לכך שישנם עניינים שנציגי הסייעות המכהנים כסגני יושב-ראש הכנסת מופקדים על שמירתם. אני חושב שיש לשמור על שוויון, כי דוקא בעניין זה לא צריך יושב-ראש הכנסת ליטול לעצמו זכות הכרעה.

י. רפאל:

אני בעד ההצעה שלא ניתן ליושב-ראש הכנסת קול כפול, כי קביעה כזאת יכולה להוביל אותנו רחוק יותר: מה יקרה כאשר יהיו קולות שקולים בהצבעה במליאת הכנסת - האם דעת יושב-ראש הכנסת תכריע, האם ניתן ליושב-ראש הכנסת סמכות כזאת?

לכן מתנגד אני לסעיף זה.

מ. ביבי:

אינני חושב שליושב-ראש הכנסת יש סמכות מיוחדת בבית. אני טוען שכאשר נמצא יושב-ראש הכנסת במוסד אחד הקובע לו ולעמיתיו הסגנים סמכויות מיוחדות הוא שווה אליהם ביחס להצבעה ואינני גורס הבדל במשקל ההצבעה שלו ושלם.

א. עופר:

אני מציע למחוק את סעיף 71ט'.

ז. שר:

בויכוח זה אפשר לומר או שעבירה גוררת עבירה, או שמצוה גוררת מצוה. התקנון המקורי קבע את כל הסמכויות ליושב-ראש הכנסת אשר הוא בלבד היה מסונה על ענייני הנוהל בבית. לאט לאט התחיל כרסום של סמכויותיו של יושב-ראש הכנסת, כרסום ההולך ומתפתח. היושב-ראש העמיד בעקיפין את השאלה ממש על חודה. לכאורה זו שאלה לא חשובה, או זאת שאלה קרדינלית, פעם אחת תחליטו שקובעים אתם הלכה. אינני מכיר שום פרלמנט בעולם שליושב-ראש הפרלמנט יש זכות הכרעה, ברוב הפרלמנטים היושב-ראש אפילו אינו מצביע; לעומת זאת נמצא העקרון של קול מכריע כמעט בכל הגופים הפרטיים. אם בחברה לא תהיה ליושב-ראש דעה מכרעת החברה לא תוכל לפעול, וכאשר יש קולות שקולים בין בעלי המניות מעניקים לאחד מהם קול כפול. בארגונים בינלאומיים קיים נוהל שבו זותנים ליושב-ראש הישיבה זכות להכריע במקרה של דיון נוהלי, אך השאלה היא מהו דיון נוהלי ומה אינו דיון נוהלי. דיון נוהלי זהו סוג של דיון שלמזלנו הכנסת לא נכנסת אליו, כי זו שיטה לעכב את דיוני הכנסת והתקנון בא להחיש את דיוני הכנסת.

במקומות שאין קול מכריע לא מקבלים הצעה אם היא לא זכתה ברוב, אלא מאי, זהו מקרה שצריך ללכת בו לקולה ובמקרים יוצאי דופן מישהו יצטרך להחליט. ההצעה אינה הוגנת לגבי הסייעות. יכול להיות שפעם יצטרכו לשקול מחדש את כל מוסד היושב-ראש והסגנים. ככל שיתוספו סמכויות ליושב-ראש הכנסת והסגנים הם יהפכו להיות נשיאות ולא חשוב כיצד ייקראו.

כדאי לשקול הוספת סעיף כזה: היו הקולות שקולים, יראו את ההצעה כדחופה. לפי דעתי אין זה המקום ולא הזמן לקבוע ליושב-ראש הכנסת קול מכריע, קביעה זו תשנה את כל הנוהל בבית. ישנם חברים בוועדה הסבורים שבמקרה זה לא צריך לראות את ההצעה כדחופה וישנם חברים הרוצים ללכת לקולה. במקרה השני קיים נוהל פרלמנטרי שאם ישנן דעות שקולות מחליטים על-פי אחת הדעות. נניח שתהיה מחלוקת בין הסגנים בענין סעיף 31(ב) האומר: "היושב-ראש והסגנים יקבעו את סדר-היום לישיבה הדו-שבועית בהתחשב עם גולל הסייעות להן משתייכים בעלי ההצעות.", באופן פורמלי יושב-ראש הכנסת והסגנים יכולים לעמוד בפני כך שלא יהיה סדר-יום.

דעתי הפרטית היא למחוק את הסעיף ולהשאיר את המצב כפי שהוא מתוך הנחה שיושב-ראש הכנסת והסגנים יסתדרו ביניהם; אך אם רוצים אתם לקבוע הלכה, הפניתי תשומת ליבכם לבעיות נוספות הקיימות.

היו"ר י. ישעיהו:

אם נקבע שדעת יושב-ראש הכנסת מכרעת נפתח פתח לקביעות כאלה גם בשטחים ונושאים אחרים. אני תמכתי בסיפה של סעיף זה רק מפני שזוהי ישיבה שיושב בה יושב-ראש הכנסת. אם אין יושב-ראש הכנסת יושב בישיבה מציע אני שהמצב ישאר כפי שהוא.

לפנינו עומדות שתי הצעות: א) למחוק את הסיפה של הסעיף ובמקומה להוסיף: במקרה של דעות שקולות בישיבת היו"ר והסגנים - אין ההצעה מוכרת כדחופה; ב) למחוק את הסעיף כולו.

הוחלט:

למחוק את סעיף 71ט'.

הישיבה ננעלה בשעה 10.00.